

CURIERUL JUDICIAR

ZIAR SĂPTĂMÂNAL

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — PRACTICĂ

ADEVER SI LUMINA

JUSTITIE SI LIBERTATE

DIRECTOR: PETRE BORS

PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an . . . . . 30 Lei
Pe 6 luni . . . . . 16 »
Pe 3 luni . . . . . 8 »

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă portul

Pentru inserții și reclame a se adresa la administrație

REPRODUCȚIA INTERZISĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI

No. 5, CALEA RAHOVEI, No. 5

Un număr vechi 2 Lei

S U M A R

Actio în dreptul Roman și modern de Ștefan Czuntu.
Jurisprudența Română :

Inalta Curte de Casație, secția I : Elena Ionescu cu Mendla M. Goldner ca moștenitoare și tutoare a defunctului M. Goldner, Iancu Goldner ca moștenitor major și ca tutore al minorilor Goldner, Maier M. Goldner, Haim Goldner și A. Goldner ca moștenitori ai defunctului M. Goldner.

Curtea de Apel din Iași, secția II : Hirsch Weis, Dr. Isidor Weis, Sara Weis, Moise Grünberg, tutorele minorilor rămași pe urma defunctei sale soții Etti, născută Weis, toți în calitate de moștenitori ai defunctului Marcu Weis cu Gr. Cozadini și cu Gr. Scorțescu, tutorele minorilor săi copii, rămași pe urma defunctei sale soții, născută D. Cozadini.

Informațiuni. — Bibliografie.

A C T I O

IN

DREPTUL ROMAN SI MODERN

„Actio“ a rămas încă până astăzi obiectul studiului celui mai intensiv al savanților, fără însă ca aceste cercetări științifice să fi dat rezultate pe deplin satisfăcătoare.

„Actio“ a rămas încă până astăzi o enigmă, care încă nu s'a delegat și aceasta se constată din bogata literatură și din mulțimea controverSELOR ce există asupra acestui punct. Deci ne pare interesant a cerceta și noi sensul cuvântului „actio“ și în cercetările noastre vom vorbi despre „actio“ mai întâi în mod general, apoi în dezvoltarea ei istorică, și la urmă în dreptul modern.

Insemnătatea cu vântului „actio“ în general

Definițiunea cea mai veche a cuvântului „actio“ o găsim în fr. 51 D. de O. et A. 44, 7 p. I. de act. 4.6, dată de Celsus : „Nihil aliud est actio, quam jus quod sibi debetur, indicio persequendi.“

„Actio“ însemnează după Celsus dreptul de a urmări prin iudicium ceea-ce ni se datorește. Această definițiune e incompletă căci ne întrebăm : trebuie ca obiectul acțiunii să fie numai de cât o datorie ? Există în dreptul roman și chiar în drepturile moderne acțiunii unde nu poate fi vorba de o datorie, nici de violarea unui drept. Deci e defectuoasă și definițiunea lui Savigny, de și de altmintrelea plină de spirit, când susține, că dreptul de a acționa (klagrecht) însemnează dreptul născut din violarea unui drept, adică acel drept în care se transformă un drept violat. ¹⁾

Donellus ne comunică următoarea definițiune dată cuvântului „actio“ de Theophilus : „Constat actionem dici ab agendo, quid est autem dicat aliquis in verbo agendi. Theophilus id explicans hoc loco scribit actionem dictam ab agendo, eo quod improbos et perfidos ad indicia agamus id est invitos trahamus.“ Această naivă explicație o respinge cu drept cuvânt Donellus zicând : „nunquam enim verbo agendi cum ad indicia refertur ita uti sunt veteres, ut hoc verbo significarent, quod ducere, trahere, interdum dicunt agere cum adiuncto interdum simpliciter : Cum adiuncto hoc modo ut dicant vel agere cum al quo vel agere indicio etc.“

Donellus e de părere că cine-va poate să fie în proces cu o persoană dar că se poate întâmpla ca el să aibă proces fără ca să existe vre un adversar.

¹⁾ Syst. des heut. röm. Rechts § § 204 și 205. Zachariae (Carl Solomon Zachariae v. Lingenthal : Handbuch des franz. Civilrechts herausgegeben von Dr. H. Dreyer. Vol. IV, pag. 522, nota 1) e de aceeași părere zicând cu privire la teoria franceză « l'intérêt est la mesure des actions » « das ist eines jener geflügelten Worte die sehr zum grano salis genommen werden müssen, Nicht jedes Interesse giebt ein klagrecht, und klagen sind möglich ohne ein bereits vorhandenes Interesse d. h. ohne Rechtsverletzung. »

Cum vedem teoriile mai sus expuse au unul și același defect: adică subordonează existența acțiunii existenței unei datorii sau mai bine zis violării unui drept.

Mai mulți savanți moderni disting un drept de a acționa eventual și un drept de a acționa real. Ei susțin că „actio“ înseamnă competența inherentă fie-cărui drept de a reclama, la caz dacă acest drept va fi violat. Cu alte cuvinte această competență este existentă înainte de a fi violat dreptul, se manifestează însă imediat ce dreptul e violat. Prin urmare „actio“ are două semnificațiuni: adică acțiunea de drept și acțiunea de fapt. Se naște acum întrebarea care e raportul juridic între acțiunea de drept și acțiunea de fapt? Puchta, Arndts și Wächter susțin că acțiunea de fapt este un element, un anexum al acțiunii de drept. Böcking și Kierulff susțin că acțiunea de fapt este dreptul practic executat. ¹⁾ Teoriile mai sus expuse le-a combătut Windscheid. ²⁾ Și el a fost combătut de Theodor Muther. Dar totuși Windscheid are meritul că el a cercetat și dezvoltat înțelesul cuvântului actio din sistemul organizațiunii judecătorești care exista la Romani. El a pus pentru prima oară întrebarea: dacă la Romani judecătorul era subordonat dreptului, sau dacă dreptul era subordonat aprecierii judecătorului, o chestiune de mare importanță, pentru a pătrunde înțelesul cuvântului actio.

Windscheid susține, că sub drept astă-zi se înțelege un sistem de legi, căci astă-zi dreptul s-a născut la acțiune; că acțiunea derivă din drept; că acțiunea astă-zi este numai acțiune de fapt și că drept și acțiune de drept sunt cuvinte sinonime, cu același înțeles.

La Romani însă sub drept nu se înțelegea, după Windscheid, un sistem de legi, ci un sistem de drepturi, cari puteau fi urmărite înaintea instanțelor, căci nu era necesar ca acțiunea să se bazeze pe un text de lege, ci ea dădea ființă dreptului (legei). Acțiunea era așa dar expresiunea și reprezentantul legii. Windscheid susține mai departe, că cineva putea să aibă la Romani drept

fără să aibă o acțiune și din contra putea să aibă o acțiune fără să aibă vre-un drept, prin urmare actio înseamnă după Windscheid la Romani obiectul reclamațiunii și ca atare ea putea fi reclamată înaintea instanței. Așa dar actio era o cerere recunoscută de drept și avea o existență pe lângă drept și independentă de drept.

Teoria mai sus expusă o motivează Windscheid susținând că la Romani judecătorul nu era un executor orb al voinței legii ca astă-zi, ci el era independent de lege, executând dreptul după aprecierea sa subiectivă.

Astă-zi judecătorul spune individului reclamant: „tu ai cutare acțiune, fiind-că ea se bazează pe cutare articol din cutare cod“, la Romani însă judecătorul spunea individului reclamant: „tu ai dreptate fiind-că dreptul tău se bazează pe cutare acțiune.“ Cu alte cuvinte la Romani judecătorul crează dreptul (legile), după părerea lui Windscheid.

Scrierile însă ne spun „praetor jus facere non potest“. Această declarație pare a combate teoria lui Windscheid. Contra acestei declarațiuni obiectează marele savant, că aceleași scrieri vorbesc de un jus praetorium și că prin urmare ele se contrazic. Mai întâi ce privește contrazicerea, noi am crede că Windscheid se găsește în eroare.

Un drept are vitalitate numai dacă și are rădăcinile sale în voința, în cerințele și conștiința poporului, deci praetorul n'a creat dreptul ci a dat numai ființă dreptului, care încolțea și se dezvoltă în sinul poporului Roman. Așa dar jus praetorium nu înseamnă dreptul creat de praetorul, ci dreptul care a căpătat ființă prin intervențiunea praetorului. Cu timpul dreptul se modifică, aceasta însă numai fiind-că și cerințele poporului se schimbă.

Praetorul, dând ființă dreptului, l'a cultivat și dezvoltat așa că astă-zi acest jus praetorium a devenit baza și fundamentul tuturor drepturilor moderne.

Contra teoriei mai sus expusă susține Muther că Windscheid are dreptate intru cât-va numai cu privire la edictul praetorian, cu toate că și atunci reclamantul avea un drept de a cere actio de la praetor.

Muther crede că actio nu înseamnă alt-ceva decât cererea formulei și care cerere se bazează pe un drept subiectiv, și că praetorul, ca adevăratul depozitar al puterii judiciare, era persoana obligată a satisface acea cerere.

¹⁾ Aceeași părere aproape emite Baudry-Lacantiner. (Vezî Précis de droit Civil. Tome I, note 208) când spune: «A bien prendre, l'action se confond avec le droit d'où elle derive: c'est le droit lui-même à l'état de lutte, à l'état de guerre, le droit exercé en justice. Windscheid: Actio des Röm. Rechts Düsseldorf 1856.

²⁾ Th. Muther: Zur Lehre von der röm. Actio etc 1857.

Alegațiunea lui Muther e justă pentru timpul când era în vigoare procedura acțiunilor, nu însă pentru perioada procedurii formulare, căci corpus juris civilis ne spune expressis verbis, că praetorul era în drept nu numai a da o acțiune aceluia care o cerea, dar și a respinge o asemenea cerere; prin urmare actio pe timpul procedurii formulare nu putea să însemneze cererea formulei și nici să aibă înțelesul că praetorul era obligat să satisfacă o asemenea cerere¹.

După Bekker⁵⁾ actio însemnează o dată procedura în jure, care reprezintă raportul juridic între reclamant, pârât și magistrat, și care corespunde acțiunii noastre de drept, iar în al doilea loc însemnează procedura în iudicio, care cuprinde raportul iuridic între reclamant, pârât și judecător, și care corespunde acțiunii noastre de fapt. Așa dar actio reprezintă, după Bekker, o dată dreptul către magistrat de a constitui iudicium dând o formulă și un judecător, apoi dreptul către pârât de a se prezenta în instanță și de a contribui în modul acesta la formarea și efectuarea judecății. Această teorie e admisibilă dar se naște întrebarea cum stătea lucrul în timpul procedurii extraordinare, când procedura în jure și procedura în iudicio se contopise.

Din cele spuse și expuse reiese în mod evident, că Muther neglijează dreptul praetorian, că Windschein trece cu vederea jus civile, și că Bekker dă prea puțină importanță procedurii extraordinare. Deci trebuie să cercetăm sensul cuvântului „actio“ din punctul de vedere istoric, referindu-ne la organizația judecătorească existentă, în fie-care perioadă, și numai în modul acesta vom putea pătrunde întru cât-va sensul acestei expresii juridice.

Insemnătatea cuvântului „actio“ în dezvoltarea ei istorică

Și la studiul cuvântului actio în dezvoltarea ei istorică se va avea în vedere controversa, ce există între Windecheid și Muther, că dacă la Romani exista un system de legi, după cum susține Muther, sau dacă exista un system de drepturi, după cum susține Windscheid.

În istoria dreptului Roman sunt de memorat trei perioade și anume:

1) Perioada legis acțiunilor ca forma cea mai veche de procedură, care durează până în secolul al VI ab. u. c., apoi perioada procedurii extraordinare, care caracterizează timpul ruinei și decadenței imperiului Roman sub absolutismul birocratic.

Dreptul scris cel mai vechiu îl găsim în acele 12 table; acest drept era cunoscut poporului Roman căci își avea rădăcinile sale în conștiința poporului, apoi erau publicate în forum, așa că fie-care le putea citi. Succesiv se formase din aceste legi procedura legis acțiunilor.

Ce însemnează legis actio? Legis actio este o acțiune, care nu rezultă direct dintr-o lege dar care și are fundamentul juridic într-o lege, în cea mai mare parte într-o lege din acele 12 table. Pentru aceste motive se dădea reclamantului o formulă. Cu distribuția acestor formule erau însărcinați pontifices, ca reprezentați supremi ai puterii judiciare. Aceste formule le țineau pontifices secret, așa că ei și dobândiseră în modul acesta o putere mare, până ce En. Flavius, copistul lui Appius Claudius, le publicase în anul 304¹.

În cartea IV cap. 2, din Gaius, observăm două lucruri:

I) Că trebuie să fi existat anume formule, pe care jurisprudenții de talia pontificilor le-au format și dezvoltat:

II) Că dreptul în ce privește forma se observa cu mare rigoare.

Gaius ne comunică, că acel, care intenta o acțiune pentru că i s'a tăiat o viță de vie, trebuia înaintea judecătorului să evite a vorbi de „viti-bus succisis“ ci numai de „arboribus succisis“, căci legea în acele 12 table, care se refera la acest quasi-delict vorbește numai de arbori. Dacă reclamantul nu menționa cuvântul „arbor“, el pierde procesul. Așa dar judecătorul era nu numai cu privire la sens, ci și cu privire la formă, supus legii. Legea domnia prin urmare sub toate

¹) Importanța acestei publicațiuni rezultă din următoarele rânduri, care le găsim în Gaius 4, 11:

«Actiones quas in usu veteres habuerunt, legis actiones appellabantur, vel ideo, quod legibus proditae erant, (quippe tunc edicta praetoris, quibus complures actiones introductae sunt, nondum in usu habebantur), vel ideo, quia ipsarum legum verbis accomdatae erant et ideo immutabiles, proinde atque leges observabantur unde eum qui de vitibus succisis ita egisset ut in actione vites nominaret, responsum est eum rem perdidisse, quia debuisset arbores eo, quod lex XII tabularum ex qua vitibus succisis actio competeret generaliter de arboribus succisis loqueretur».

¹) Fr. 102 D. de rei. 50, 17: Qui velante praetore fecit, adversus edictum fecisse proprie dicitur, eius est actionem denegare, qui possidet dare.

²) Bekker Die aktionen des röm. Privatrechts Berlin 1871.

raporturile, și judecătorul nu era de cât un executor orb al ei. În timpul legis actiunilor dreptul la Romani a fost un sistem de legi, iar nu de drepturi, și teoria lui Windscheid pentru această perioadă e greșită.

Pentru a doua perioadă trebuie să răspundem mai întâi la întrebarea, ce însemnează formula? Sub formulă se înțelege ordonanța redactată de către magistrat la finele procedurii în jure, prin care el numia un judecător cărui îi prescria modul și limitele jurisdicțiunii sale. Formula se deosebia de legis actiunea prin faptul, că reclamația nu se mai făcea oral în alocuțiune directă, ci era introdusă în formulă în forma unei condițiuni pentru o sentință favorabilă reclamantului. Prin introducerea procedurii formulare dreptul se manipula mai ușor; pe lângă aseasta procedura legis actiunilor cu particularismele și formalismele sale era o piedică dezvoltării comerțului, și prin urmare nu mai satisfăcea cerințele sociale în această perioadă, când relațiunile civile și comerciale între Romani și Peregrini cresceau din zi în zi; deci era necesar ca să se formeze o nouă procedură, care pe de o parte să înlesnească dezvoltarea comerțului, iar pe de altă parte să resolve colisiunile de drept ce se iveau, de câte ori jus civile și jus gentium în afacerile particularilor coincideau. Jus civile era după cum am mai spus, un drept aspru, care nu recunoștea de cât ce era scris în lege, pe când jus gentium, mai human, aprecia equitativ și corespundea mai bine timpului deja mult progresat. Presupunem spre exemplu că un Roman vindea unui Peregrin un imobil jure civili. Peregrinul era în pericol să piardă în fie-care moment acel imobil, căci conform jure civili, în calitatea sa de Peregrin, el nu putea dobândi proprietatea. În astfel de cazuri praetorul, bucurându-se de o putere absolută, preîntâmpina nedreptățile de asemenea natură și contribuia în mod indirect, ca jus honorarium să repoarte victoria asupra lui jus civile.

Nu era necesar, ca cererea introdusă în formulă să se bazeze pe vre-o lege, ci era suficient, dacă acea cerere se întemeia pe un alt drept, cum de exemplu pe un drept usual, pe responsa prudentium, sau pe un edict al magistratului. Acest edict îl publica praetorul la intrarea sa în funcție, dar adese-ori chiar în timpul procedurii formulare. În modul acesta căpăta dreptul Roman reformele sale.

Cum era procedura formulară? Reclamantul cerea de la praetor o acțiune. Acesta îi dădea acțiunea, dar era și în drept să 'i-o refuze, după cum am văzut în fr. 102 D. de r. i. 50,17. Praetorul refuză scererea în interesul equității, căci dacă reclamantul avea un drept, care se fonda pe ius civile, el nu putea să nege acest drept, dar pe de altă parte nu putea să 'l recunoască, fără să jignească equitatea. Praetorul rezolva această colisiune de drept, refusând de a da reclama telui o acțiune. Deci Muther n'are dreptate, când susține, că în timpul procedurii formulare reclamantul era în drept de a cere și praetorul obligat de a 'i acorda o acțiune. Dacă praetorul 'i-o dădea, aceasta o făcea numai și numai în interesul equității. Așa dar praetorul nu crea legi noi, ci acțiuni noi, care dădeau naștere la drepturi noi; prin urmare edictul praetorian era în general un sistem de acțiuni, iar nu de legi, și teoria lui Windscheid, că dreptul la Romani nu era un sistem de legi, ci un sistem de drepturi, care puteau fi urmărite înaintea tribunalelor, e justă și pe deplin dovedită pen'ru această perioadă.

În timpul perioadei a treia, adică în timpul, când era în vigoare extraordinaria rei cognitio, se contopise ambele proceduri, adică procedura în jure și procedura în iudicio, într'o singură procedură. Acuma praetorul lua afacerea singur în mână, cerceta cauza și dădea hotărârea în virtutea unei legi promulgată și publicată.

Cum mai înainte juratul era la discreția praetorului, așa stătea acum acesta la ordinele împăratului. Praetorul perduse acea putere absolută și sentințele sale aveau efect numai dacă erau date în virtutea unei legi. Adeseori se întâmpla, că praetorii nu erau juris consulți; atunci aveau ei „assessores“ adică persoane, cari cunosceau dreptul și care sfătuiau pe praetori în jurisdicțiunea lor.

Equitatea în această perioadă nu mai juca nici un rol, căci acea diferență între cives și peregrini dispăruse și cu dēnsa dispăruse și acea putere absolută a praetorului.

Pentru această perioadă, teoria lui Windscheid e într'adevăr greșită.

Dacă vom arunca o privire retrospectivă asupra celor mai sus expuse, ajungem la următoarele conclusioni:

I. Windscheid n'a spus după cum susține Kunze¹⁾ un neadevăr, căci cu privire la jus honorarium, teoria sa e justă. Ius honorarium are într'adevăr numai o importanță istorică, adică trecătoare. El formează procesul, prin care a trecut vechiul ius civile p'ntru a se purifica de formalismele și particularismele ce l'înădușău, și a deveni dintr'un drept municipal un drept universal.

II. Definițiunea cuvântului actio nu se poate da în mod general, căci în diferite epoci actio avea diferite înțelesuri. Cu toate acestea trebuie să recunoaștem că, dreptul la Romani, în începutul formării și sfârșitul dezvoltării sale, a fost un sistem de legi și nu de drepturi.

Insemnătatea cuvântului „acțiune“ în dreptul modern

Drepturile moderne se bazează în cea mai mare parte pe principiile dreptului Roman. Și astăzi avem cum la Romani exista „actio“ și e consecință logică, că, după ce am încercat însemnătatea cuvântului „actio“ în dreptul Roman, să ne dăm seama și de înțelesul cuvântului „acțiune“ în drepturile moderne.

Principiile expuse de Windscheid mai sus, cu privire la „actio“ în dreptul modern le recunoaștem de juste.

Totuși Muther combate susținerea lui Windscheid, că astăzi nu mai există acțiune de drept, ci numai acțiune de fapt și, că drept și acțiune de drept sunt cuvinte sinonime, cu același înțeles. D-sa obiectează mai întâi că și astăzi există o acțiune de drept, căci judecătorul poate să respingă și astăzi o reclamație, dacă petiția de intentarea ei nu întrunește condițiunile unei acțiuni de drept; apoi că drept și acțiune de drept sunt expresiuni cu deosebire înțelesuri, căci o altă persoană este obligată prin drept și o alta prin acțiunea de drept; și în fine că și astăzi există cereri, fără ca ele să fie sancționate de drept, cum de exemplu obligațiunile naturale.

Pentru a rezolva această controversă, trebuie mai întâi să știm, care e astăzi pozițiunea individului față de lege.

Condițiunea primordială p'ntru o legislație sănătoasă este astăzi, ca ea să aibă același efect pentru toți cetățenii fără deosebire. Dacă astăzi individul are vr'un drept, are prin aceasta implicit și dreptul de a acționa; cu alte cuvinte, auto-

ritățile judiciare trebuie să 'i recunoască dreptul său. Muther se referă la obligațiunile naturale pentru a proba că există și astăzi cereri fără ca ele să fie acțiuni de drept. Totuși aceasta nu dă nici o dovadă în favoarea teoriei sale, căci legea dă aceluia care are un drept bazat pe o obligațiune naturală, un ajutor indirect prin mijlocul excepțiunii și *reus excipiendo fit actor*. Savanții, în majoritatea lor, aderă opiniunii emise de Windscheid: că acțiune de drept și acțiune de fapt sunt expresiuni identice, căci după părerea lor, astăzi chiar indivizii condamnați la pedepse infamante, o acțiune de drept. Cu totul alt-fel era la Romani: acolo, acțiunea de drept juca un rol important. Cu toate acestea, nu trebuie să conchidem, că astăzi nu mai există o acțiune de drept, ci numai că acțiunea de drept nu are o importanță reală, ci numai ideală, fără nici o valoare practică. Prin urmare acțiunea înseamnă astăzi: *cererea ce individul face la puterea judiciară pentru a i se recunoaște sau a i se conserva un drept subiectiv sau obiectiv*.

Stefan Czuntu

Dr. dela facult. de drept din Berlin
Judecător de pace la Buhuși

INALTA CURTE DE CASAȚIE, SECȚIA I

Audiența de la 7 Martie 1895

Președenția d-lui N. MANDREA, Președinte

Elena Ionescu cu Mendla M. Goldner, ca moștenitoare și tutoare a minorilor defunctului M. Goldner, Iancu Goldner ca moștenitor major și cotutore al minorilor Goldner, Maier M. Goldner, Haim Goldner și A. Goldner ca moștenitori ai defunctului M. Goldner.

Dotă. — Transcripțiune. — Dacă sub regulamentul organic al Moldovei, actul dotal trebuia transcris. — Când un asemenea act era dispensat de transcripțiune.

In principiu, după dispozițiunile art. I litera d, anexa T, din regulamentul organic, contractele de căsătorie de o valoare mai mică de 1000 lei vechi, erau dispensate de formalitatea transcripțiunii. Peste această valoare, contractele trebuiau transcrise pentru ca dota să 'și păstreze caracterul său dotal.

Decisiunea No. 124/95. Respins ca nefondat recursul făcut contra decisiunii Curții de apel din Iași secția II cu No. 93/93 de către Elena Ionescu, în proces cu Mendla M. Goldner ca moștenitoare și tutore a minorilor def. M. Goldner, Iancu Goldner ca moștenitor major și cotutore al minorilor Goldner, Maier M. Goldner, Haim Goldner și A. Goldner ca moștenitori ai def. M. Goldner.

S'a citit raportul făcut de d-l consilier Petrescu,

S'a ascultat: Dl. Mitescu, avocatul recurenteii în des-

¹⁾ Kunze in Schletters Jahrb, pag. 1—16.

voltarea motivelor de casare, intimații în combateri, și d-l Procuror General G. Filitti în concluziuni, fiind minori în cauză.

Curtea deliberând

Asupra mijlocului de casare :

«Violarea art. 1, lit. d, regulamentul organic, după care contractele de căsătorie de o valoare mai mică de 1000 lei vechi, erau dispensate de formele transcripțiunii, create prin zisul regulament. În fapt din procesul-verbal No. 1167 din 4 Iunie 1893 și din deciziunea atacată cu recurs se constată că eu am primit dotă un imobil din orașul Roman a cărui valoare nu întrecea 1000 lei. Se mai constată, că acel imobil a fost schimbat în 1860 cu un alt imobil din Dămieniști, care conform Cod. Calimach, a devenit dotal și pe care la 1864, soțul meu a vândut-o lui Abram sin Haim tatăl lui Goldner cu preț de 145 galbeni. Onor. Curte de Apel pentru a-mi respinge apelul pe motiv că foaia de dotă nu e transcrisă conform regulamentului organic și prin urmare neoposabilă cumpărătorului, ia de basă valoarea imobilului vândut din Dămieniști :

«Prin aceia că, Curtea pentru a estima valoarea dotei, a luat de basă un imobil [din Roman constituit dotă, și valoarea imobilului luat în schimb și valoarea acestuia din momentul vîndărei, a violat art. 1, lit. d, care se referă la valoarea imobilului constituit dotă și valoarea lui din momentul contractului.»

Avînd în vedere, deciziunea supusă recursului din care rezultă că, recurenta, prin acțiunea ce a intentat la instanțele de fond, tindea la revendicarea unui imobil cu venitul lui, situat în tirgușorul ce se deține actualmente de intimați în calitate de moștenitori ai defunctului Manole Goldner, cerere ce a fost respinsă atât de tribunal, cât și de Curtea de Apel prin deciziunea atacată cu recurs ;

Considerând în principiu că după dispozițiunile art. 1, lit. d, anexa T din regulamentul organic al Moldovei, contractele de căsătorie de o valoare mai mică de 1000 lei vechi, erau dispensate de formalitatea transcripțiunii ;

Considerând însă că în specie, acest principiu nu și poate avea aplicațiunea, întru cât Curtea de Apel, ca și tribunalul constată în fapt, că imobilul pretins dotal prin schimbul făcut de recurentă și soțul său în anul 1860, escedea valoarea de 1000 lei vechi ;

Că față cu această constatare, după dispozițiunile menționate în articol din regulamentul organic, urma neapărat ca transmisiunea acestui imobil să fie transcrisă pentru ca să pōtă opune caracterul dotal imobilului ce revendică față de terțiele persoane ;

Considerând afară de aceasta, că Curtea de apel mai constată încă că recurenta și soțul său, vînzând în anul 1864 acest imobil pretins dotal, prin actul de vînzare nu se referă cătuși de puțin ca titlu de proprietate la actul de schimb în care se menționa că imobilul este dotal, așa că cumpărătorul nu putea avea nici o cunoștință de caracterul dotal al imobilului, după cum se pretinde de către recurentă ;

Că ast-fel fiind, Curtea de apel, respingînd cererea

recurrentei a făcut o justă aplicare a textului de lege cuprins în mijlocul de casare și prin urmare mijlocul invocat urmează a fi respins ca neintemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul.

CURTEA DE APPEL DIN IAȘI, SECȚIA II

Audiența de la 7 Februarie 1895

Președenția d-lui . TH. BURADA, Președinte

Hirsch Weis, Dr. Isidor Weis, Sara Weis, Moise Grumberg, tutorele minorilor rămași pe urma defunctei sale soții Etti, născută Weis, toți în calitate de succesorii ai defunctului Marcu Weis, cu Gr. Cozadini, și cu Gh. Scorțescu, tutorele minorilor sîi copii, rămași pe urma defunctei sale soții, Maria, născută D. Cozadini.

Bilet la ordin.

Gir.

Bilet la ordine emis sub codul vechi de comerț. Dacă girul pus pe un asemenea bilet, fără îndeplinirea formelor cerute de acea legiuire, era considerat ca un adevărat gir sau ca o procură.

Bilet la ordine.— Dacă sub vechiul cod de comerț, dispozițiunile atîngătoare de polițe și privitoare la scadență, gir, etc., se aplică și la biletele la ordine.

Gir.—Ce reguli se aplică girului și efectelor sale.— Dacă i se aplică legea sub care a luat naștere însăși polița sa biletul la ordine.— *Quid* când polița a fost emisă sub legea veche și girată sub actualul cod de comerț ?—Ce lege se aplică acestui gir ?

1) *Girul pus pe un bilet la ordin, emis sub vechiul cod comercial, nearătând prețul sa sumă dată dupe cum cere art. 132 din acel cod, nu este conform legei și nu poate fi considerat față cu subscriitorul acestui bilet, de cât ca o simplă procură, conform art. 133 din zisul cod.*

2) *Subt vechiul cod de comerț, toate dispozițiunile atîngătoare de poliță și privitoare la scadență gir, etc., se aplica și la biletele la ordine fără nici o deosebire.*

3) *Girului și efectelor lui se aplică legea sub imperiul căruia a luat naștere însăși polița sa biletul la ordine.*

Chiar actualul cod de comerț, prin art. 952, consacră acest principiu întru cât cambiilor și biletelor la ordine emise sub legea veche, li se aplică toate regulele cerute de acea lege pentru gir, ori când ar fi fost făcut.

Ast-fel un bilet la ordine emis sub vechiul cod de comerț, și girat sub imperiul noului cod de comerț, acest gir, dacă nu este făcut cu îndeplinirea cerințelor vechei legiuiri comerciale, nu transmite proprietatea biletului de ordin.

4) *Biletul la ordin semnat de o persoană necomerciantă, și nu pentru fapte de comerț, nu poate produce procente comerciale ca pentru o sumă datorită dintr'un efect comercial, ci numai procente civile.*

S'aun ascultat : d-nii avocați Nicoleanu și Stelian, din partea apelanților Hirsch Weis, Dr. Isidor Weis, Sara Weis, Moise Grumberg, în susținerea apelului, precum și d-nii avocați Zamfi-

rescu și Missir, din partea intimatului Gr. Cozadini, și dl. avocat Gr. N. Macri, din partea intimatului Gh. Scorțescu, în combateri.

Curtea deliberând,

Având în vedere apelul interjectat de moștenitorii defunctului Marcu Weis, contra sentinței tribunalului Iași secția II No. 42 din 1 Februarie 1894, prin care li s'a respins ca nesusținută acțiunea intentată contra d-lui Gr. Cozadini și contra d-lui Gh. Scorțescu, tutorele minorilor săi copii rămași după urma defunctei sale soții Maria, născută Cozadini, pentru bani;

Aând în vedere că din dosarul cauzei, actele și susținerile părților se constată, că obiectul acțiunii intentată de apelanți ca moștenitori ai defunctului Marcu Weis este: 1) Condamnarea intimatului Grigore Cozadini la plata sumei de 6300 talere prusieni cu procent, ca subscriitor biletului din 2 Iunie 1869 în ordinul fratelui său Dimitrie Cozadini acum decedat, și 2) condamnarea la aceiași sumă a intimatului Gh. Scorțescu ca tutore al minorilor săi copii, rămași în urma defunctei sale soții Maria, născută Cozadini, care a girat acest bilet la ordin la 28 Februarie 1890, către defunctul Marcu Weis, autorul apelanților.

In ce privesce pe intimatul Grigore Cozadini.

Având în vedere că din declarația defunctului Dimitrie Cozadini din 2 Iunie 1869, prezentată de intimatul Gr. Cozadini, se constată că biletul la ordin, a cărui plată se cere, nu este de cât o simplă garanție, dată de acest din urmă celui dintâiu, conform art. 13 din contractul de asociație pentru construcție de căi ferate și că beneficiarul Dimitrie Cozadini, nu l putea realiza de cât în cazul prevădut în art. 13 din citatul contract, cas ce nu s'a probat de apelanți că ar fi avut loc, și că ast-fel fiind nu poate fi obligat intimatul Gr. Cozadini la plata acestui bilet către fratele său Dimitrie Cozadini și nici către succesorii lui reprezentați astăzi prin apelanți ca moștenitori ai defunctului Marcu Weis;

Având în vedere că girul din 28 Februarie 1890 pus pe acest bilet la ordin, nearătând prețul său suma dată după cum cere art. 132 cod comercial vechiu, nu este făcut conform legii, sub care s'a emis biletul la ordin, și nu poate fi considerat față cu subscriitorul acestui bilet, de cât ca o simplă procură conform art. 133 cod com. vechiu, și ca atare fiind, defunctul Marcu Weis și moștenitorii lui apelanți de astăzi, le este opozabilă declarația de mai sus, întru cât espresia cuprinsă în acest gir de «valoarea primită» nesatisfăcând condiția cerută espres de lege n'a transferat proprietatea acestui bilet;

Având în vedere că conform art. 182 cod comer. vechiu toate dispozițiile atingătoare de poliți și privitoare la scadență, gir etc. se aplică și la biletele la ordine fără nici o deosebire.

Având în vedere că girului și efectelor lui se aplică legea sub imperiul căruia a luat naștere însuși polița sa biletul la ordin, pe care este aplicat, fiind un drept convențional câștigat în momentul emisiunii poliței sa biletului la ordin, întru cât clauza la ordine este o parte

a contractului (în specie a biletului la ordin) căreia girul este consecvență, așa că formele lui intrinsece și efectele fiind un drept câștigat în momentul încheierii convențiunii (emisiunea biletului la ordin) trebuie a i se aplica legea din acel timp;

Având în vedere încă că și prin art. 952 c. comer. actual se consacră acest principiu, întru cât cambiilor și biletelor la ordine emise sub legea veche, li se aplică toate regulile cerute de acea lege pentru gir, orî când ar fi făcut, și în specie biletul la ordin, a căruia plată se cere, fiind emis sub legea veche la 2 Iunie 1869 de și girul e făcut la 28 Februarie 1890 sub legea nouă, necoprinzând cerințele legii vechi, art. 132 cod. comer. prin aceia că nu specifică modul plăței, n'a putut trece proprietatea acestui bilet la ordin conform art. 133 c. comer. către defunctul M. Weis față cu subscriitorul lui Gr. Cozadini, și deci acesta din urmă îi poate opune cum și succesori săi, apelanții de astăzi, aceleași excepții ce le ar fi putut opune și însuși defunctul Dimitrie Cozadini în ordinul căruia s'a emis;

Având în vedere că nici dovada ce voesc a face apelanții pentru a complectă că girul este real și că s'a plătit prețul nu este în drept admisibilă față cu intimatul Gr. Cozadini, întru cât ca subscriitor al acestui bilet față cu giranții este cel de al treilea;

Având în vedere că după cum s'a spus mai sus, girul nefiind complect față cu intimatul Gr. Cozadini, subscriitorul biletului la ordin din 2 Iunie 1869, giratorul Marcu Weis, autorul apelanților, nu poate fi considerat de cât ca un mandatar al beneficiarului Dimitrie Cozadini, și putându-se opune beneficiarului Dimitrie Cozadini în ordinul căruia s'a emis biletul, i se poate opune și declarația din 2 Iunie 1869, și ca atare rămâne neintemeiată cererea apelanților în această privință și respingător către intimatul Gr. Cozadini cu cheltuelile procesului și daune, conform art. 146 pr. civ., pe care Curtea le apreciază la suma de 300 lei.

In ce privește pe minorii defunctei Maria Scorțescu născută Cozadini.

Având în vedere că din neregularitatea girului pus pe biletul la ordine ce se reclamă de apelanți, nu se poate deduce că aceștia din urmă ar fi reprezentanții unui simplu mandatar, căci dacă față cu cei de al treilea, nu se poate stabili prin probe că în realitate trecerea proprietății biletului a avut loc, față cu girantele, fiind între părțile contractante, să poată face proba complectării; și în specie din însuși declarația din gir „Valoarea am primită”, de și necomplectă a stabili un gir, este o probă suficientă, chiar considerată ca o chitanță față cu însuși partea defunctei Maria Scorțescu, reprezentată astăzi prin minorii săi copii, complectată însă această probă a numărării valorii de către defunctul Marcu Weis autorul apelanților și prin registrele def. Wei, la care au recurs intimații minori, și dosarul Tribunalului Iași secția III din care se constată primirea în preț a creanței def. Al. C. Șendrea, și cu chiar însuși susținerea intimaților în instanță pretinzând că ar fi primit numai 4000 lei ca un avans până la scoaterea întregei sumi, se constată că valoarea acestui gir s'a pri-

mit de defuncta Maria Scorțescu parte în bani, parte într'o creanță a def. Al. C. Șendrea; că ast-fel fiind probată numărarea valorii convenite cu defuncta Maria Scorțescu, și că giranta fiind garantă pentru plata sumei întregi conform 135 cod com. vechi, fiind-că girul este «cu oblig», moștenitorii sunt obligați a plăti suma întreagă de 6300 tineri prevăzută în biletul la ordin și ca atare întemeiată cererea apelanților;

Având în vedere că biletul la ordin fiind semnat de o persoană necomerciantă, și nu pentru fapte de comerț, nu se poate pretinde procente comerciale ca pentru o sumă datorită dintr'un efect comercial, deci cererea apelanților de procente comerciale e neadmisibilă ci numai procente civile conform art.

Având în vedere că din chitanțele portăreilor prezentate de apelanți și timbrul întrebuițat în acest proces, se constată că aceste cheltuieli s'ar urca aproape la 800 lei, apreciind Curtea și o plată de avocat, fiind admise procentele ca daune conform art. 146 pr. civ, apreciază toate aceste cheltuieli la suma de 1000 lei.

Pentru aceste motive, Curtea admite în parte apelul etc.
(ss) I. Th. Burada, G. Dimache, D. Sofian, M. B. Cantacuzin.

INFORMATIUNI

Dl. Al. Mimmy, actual procuror pe lângă Curtea de Apel din Craiova, va fi numit după a sa cerere, ca judecător sindic la Trib. Ilfov, în locul D-lui Obedeanu, care a declarat că nu primesce acest post, voină a rămânea ca judecător de ședință.

Numirea D-lui Mimmy, ar fi foarte nimerită în această funcțiune, D-sa fiind un bun și integru magistrat.

D-nul C. M. Sipsom, fiul distinsului avocat M. Sipsom, și-a susținut cu'n strălucit succes teza sa pentru licență în drept înaintea facultății de drept din București, tratând despre «Obligațiunile naturale în dreptul Roman și Român».

Felicitările noastre noului licențiat.

Miercuri, 28 Iunie a. e., judecându-se recursul făcut de sub-locotenentul Pop, ce fusese condamnat de către Consiliul de Răsboi al Corp. II de armată la șase luni și jumătate închisoare pentru insulta adusă superiorului său, căpitan Lucasievici, Consiliul de Revisie al armatei cu toată pledoaria distinsă a d-lor avocați C. Arion, P. Grădișteanu, Em. Porumbaru și Căpitan Manolescu asupra celor cinci motive de casare avute, au respins acest recurs, rămânând ast-fel nenorocitul sub-locotenent Pop, care n'a făcut de cât să și apere onoarea călcată în picioare de către un superior al său, să fie victima riguroasei discipline a armatei, care nu permite nici când ești lovit în tot ce ai mai sacru să poți măcar a răspunde ceva.

S'a pus sub presă și în curând va apare în editura «Curierului judiciar» în o broșură portativă:

Regulamentul de serviciu și comptabilitate al sindicilor

tribunalelor; Regulamentul grefelor și Regulamentul corpului de Portărei.

Suntem informați că d-nii Th. Miller, inspector financiar, și G. S. Bădulescu, șef de birou la Curtea de casație, au reclamat parchetului în contra unui domn Silișteanu, care publicând un așa zis „Cod financiar“, a găsit că este mai bine a copia lucrările publicate de d. Miller, „Călăușa agentului fiscal“ și de d. Bădulescu „Legi usuale“, spre a trece la nemurire ca autor, de cât a munci singur. Vom reveni într'unul din numerele viitoare asupra acestei cestiuni.

BIBLIOGRAFIE

NOUA LEGE A FALIMENTELOR, punându-se în aplicație cu începere de la 20 Iunie ca să puteți avea cunoștința ei și spre a vă putea servi

CUMPĂRAȚI

Noul Codice de Comerț care a apărut într'un elegant și portativ volum în editura ziarului nostru *Curierul Judiciar*, și care cuprinde Cartea III-a și IV-a (Art. 695-974). Mai toate articolele sunt adnotate în josul lor cu articolele corespunzătoare din legile Române, și Codicele de Comerț Italian, Frances, German și Belgian.

De vânzare la redacția *Curierul Judiciar*, Calea Rahovei No. 5 București, și la toate librăriile din țară.

Depositul general la librăria H. Steinberg str. Șelari No. 9, București.

Prețul Lei **1.50** exemplarul

A apărut întâiul volum

TRATAT TEORETIC ȘI PRACTIC

de

PROCEDURA CIVILA

coprinzând

LEGEA JUDECATORIILOR DE PACE

ACȚIUNILE POSESORIE

ACȚIUNEA IN REVENDICARE

ACȚIUNEA de GRANIȚIUNE și HOTĂRNICII

EXPROPRIAREA PENTRU CAUSA DE UTILITATE PUBLICĂ

de

DIMITRIE CHEBAPCI

Doctor în drept, Avocat

Se află de vânzare la Tipografia d-lui Panaitescu, Pașagiu Carageorgevici și la librăria Alcalay.

Prețul **12 Lei**

A apărut :

TRATATUL DE DREPT COMERCIAL

PARTEA III-a VOL. I

DE

G. N. TONEANU

Avocat, Galați

Se află de vânzare pe preț de 2 lei la autor în Galați la librăria «Socec» în București, «Șaraga» în Iași și la administrația Curierului Judiciar. Asemenea partea I și a II-a pe preț de 10 lei ambele.